

DÉLSOMOGY

Megjelenik Szigetvárott hetenkint egyszer: Vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 korona. — Fél évre 4 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
— Egyes példány ára 20 fillér. —

Felelős szerkesztő:

BÁRVÁRTH GYULA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Igmándy-utca 60 szám.

Kéziratot vissza nem adunk.

— Nyilt-tér garmond sora 40 fillér. —

Degeneráció.

(F. É) Nem szeretjük az idegen nyelvű kifejezéseket. Azokat, amelyeknek jó magyar fordítását nem ösmerjük. Mert ezek rendszerint olyan értelmet képviselnek amelyek a magyar fajnál ösmeretlenek. A degeneráció tényleg idegen fogalom volt a magyarok előtt a multban, de nem ösmeretlen, sőt szemmel látható volt a jelenben.

Mit értünk tulajdonképen degeneráltság alatt? A faji kiválasztással elentétes fiziológiai folyamatot. Vagyis míg a faji kiválasztás arra törekszik, hogy az egyedek fejlődésével az egyéniségek minél fejlettebb formáját válassza ki, addig a degeneráció a már tökéletes, avagy jó egyedeket rontja s azok fejlődését hátráltatja, meggátolja.

Ha társadalmi életünkben vizsga szemekkel körültekintünk, szomoruan tapasztalhatjuk a visszafejlődést, — (ez lenne valamiképen a degeneráció helyes fordítása.) — Nemcsak az egyes embereken, de magán a természetben is, ott hol mesterséges uton gátját nem

vetik, szemlélhetjük, hogy a visszafejlődés ellenállhatatlanul tör előre és semmi utját meg nem akaszthatja.

Hogy az emberiség századok folyamán degenerálódott, azt a történelem, de főleg az antropologiai vizsgálatok késtégtelenül beigazolták. Aki még a mult században középtermetűnek látszott, az korunkban az óriások közé sorolhatja magát. A porosz királyok gárdistái hiteles adatok alapján ma a mutatványos bódék elsőrangú produkcióit képeznék, mert az ő termetükkel versenyző emberre manapság csak igen elvétve akadnánk.

S feltűnően észlelhetjük azt, hogy azok a nemzetek, melyeknél a kultura hatalmas mértékben terjedt, hol a műveltség a legmagasabb fokra hágott, ott a testek elsatnyáltak, degenerálódtak, míg azoknál a népfajoknál, melyeknél a műveltség zománca még nem vont be minden intézményt, ott a testi fejlődés sokkal szebb eredményeket produkál.

Mindjárt vehetjük a francia nemzetet. A műveltség jelenkori legkiválóbb letéteményeseit. A testi fizikum e nem-

zetnél, mondhatnók a legsilányabb s hozzájuk csakis a japánokat vehetnők hasonlóknak, de ezek eredetileg sem voltak erősebb fizikummal ellátva.

A belgák, németek, angolok jobban megőrizték testi kiválóságukat, azal, hogy mesterséges tornázásokkal nem engedték elsatnyulni fajukat, hanem igyekeztek kihasználni fizikumukat, egészséges sportokkal megerősíteni.

Ez tehát olyan ellenszerű szolgál, mely a testi degenerációnak némileg utját szegné.

De hiszen nem csupán a testi degenerációval akartunk mai cikkünk keretében foglalkozni. Nem csak e téren tapasztaljuk a visszafejlődés káros folyamát. Intézményeink, elveink, szokásaink, sőt maga az emberi méltóság külső megjelenítése, a divat is visszafejlődik, tehát izlésünk is a rég letűnt idők emlékein rágódik.

Az irodalom legújabb fázisa is, a száz esztendő előtti külföldieskedéshez tért vissza. Az irodalom pedig, képviseli azt a tükröt, amelyben a nemzetek jellemüket szemlélhetik.

Erzsébet királyné.

Ne ódát, — hymnust, hymnust zengjete! Imára nyiljon, költők, ajkatok!
Nem óda, — hymnus illeti a szentet:
Szentté avatták őt a bánatok!

Csak gyötrelom, csak könyv volt osztályrésze
A kezdettől, amíg pihenni tért!
Szegény asszonyra, lomha, durva sorsa
Csapást csapásra mért.

Királyi koronát tettek fejére,
S alatta, jaj! — egy szürke élten át
A mártyr vérző homlokkal viselte
A töviskoronát!

... És aljas, gyáva orgyilkos kezétől
Csorgott a szentes földre tiszta vére,

De élete s ily méltatlan halála
Ragyogtat glóriát nevere! . . .

Ne ódát, — hymnust, hymnust zengjete!
Imára nyiljon, költők, ajkatok!
Nem óda, — hymnus illeti a szentet:
Szentté avatták őt a bánatok! . . .

Ferke Agost.

A mi koponyánk.

Irta: Jászai Mari.

Azért kisebb-e azzal az „egyharmaddal” a mi asszonyi agyvelőnk, mert a férfiak a teremtésünk óta nem engedték azt használnuk, nehogy mi járjunk túl az ő eszükön, vagy ezt is csak ránk fogják, mert hiszen ők méreccgálték és mondhattak any-

nyi unciát, amennyit a saját érdekükben jónak láttak konstatálni — ámbár nem hiszem, hogy Lenhossék bácsi akkora ellenségünk lett volna, neki nem volt rá oka, ismertem az élete párját — vagy csakugyan a természet tartotta vissza azt a hiányzó harmadot, bölcsességből, olyan hivatásra szánva bennünket, amelynek nem vetnénk alá magunkat ha — mint mifelénk mondjuk, — ki volna mind a négy fertályunk?

A koponyánk belsejét még nem láttam de ha a külsejét nézem és az után itélek, akkor jaj nekünk!

Ha akkora a különbség a fejeink belseje, mint a külsejük között: akkor megijedünk és féljük az egész jövő generációk szellemi nivóját, mióta tudjuk, hogy azok lélekbéli tehetségeiket az anyától is öröklik. Mert miben különbözünk így lenézett, lesaj-

Blouse és
Costüm-
kelme
ujdonsá-
gok!

Divatos télikabátok, Szőrmeboák,
Karmantyuk!

SZIGETVÁR

Deutsch Dávid fia divatházában.

Erdélyi és
Pinkafői
lő-
pokróccok-
gyári
raktára

H I R E K.

Bizonyos, hogy ez a folyamat, miként nem kerülte el, a hatalmasabb művelt nemzeteket, minket sem fog megkímélni; sőt mint tapasztalhatjuk nem is kímélt meg. De ha az elernyedtt föld erejét, mesterségesen, tudásunkkal új erőre tudjuk kelteni, miért ne tudnók önfajunkat, intézményeinket izlésünket, irodalmunkat, a degeneráló kisértő veszedelmétől megmenteni?!

A degenerált családok egyetlen orvosszerre, a friss vér kereszteződésében található. Öntsünk pezsgő, forrongó új vért intézményeinkbe, szokásainkba, izlésünkbe s akkor mi is megmenekülhetünk a degeneráció posványos, vészthozó, elernyesztő veszedelmétől.

Legujabb.

Olay Lajos karcagi közjegyző! Már lapunk 44-ik számában jelezte, hogy az igazságügyminiszter kerületünk szeretve tisztelt képviselőjét **Olay Lajost** Karcagra nevezi ki közjegyzőnek. Lapunk szerkesztőjéhez tegnap érkezett budapesti távirati jelentés folytán tudomásul vettük a kinevezést, de meg a hivatalos lap is közli, hogy Olay Lajost az igazságügyminiszter Karcagra nevezte ki közjegyzőnek.

Mi elsősorban is gratulálunk e kinevezéshez, de viszont őszintén fájjaljuk, hogy képviselőnk, ki annyi ideig birta a kerület elvű polgárainak bizalmát, de ő is sokat tett, e kerületért Szigetváért, községéért, egyesekért, szegényért, gazdagért egyaránt, hogy ez a derék becsületes ember elhagy most bennünket. — De még nem válnak el tőle végleg, mert ő legközelebb lejön körünkbe, hogy megtartsa beszámoló bucsubeszédét választó polgárainak. — Mint tudjuk a beszámoló napján tartják meg a képviselő-jelölő értekezletet is.

— **Megyebizottsági tagválasztás nálunk.** Nagy Ernő kir. közjegyző elhalálása folytán üresedésbe jött törvényhatósági bizottsági tagságra a választást **Tóth István** kiküldött választási elnök f. hó 26 napjára tűzte ki. A választás a városház tanácstermében lesz és reggel 9 órától délután 4-ig tart.

— **Adakozás a ref. imaházra.** Özevgy Balogh Györgyné 5.— Balint István 5.— Pécsi takarékpénztár 25.— Nagy-Martoni ref. egyház Pethes Sándor által 6-90, Összesen 41 kor. 90 fillér.

— **Az Erzsébetnapi országos vásárunk** holnap hétfőn és kedden tartatik meg.

— **Meghívó.** A szigetvári Olvasó Egyesület saját helyiségében, 1908 évi november 21-én **felolvasás és hangversenynyel** összekötött Táncestélyt rendez. Belépti-díj személynként 1 K. 60 fillér. Kezdeté este pont 8 órakor. — **Műsor:** 1.) „Lotosz virág” műdal Schumann-tól Előadja a szigetvári dalosegyesület. 2.) „Furcsaságok” Felolvassa Főt. **Bitter Illés** pécsi főgimnáziumi tanár. 3.) „Holdvilág szonáta” Beethoven-tól: Zongorán előadja **Müller István**. 4.) „Trió” Bargiel-től. Előadják: Zongorán **Müller István**, hegedűn **Dr. Szabó István**, cellón **Niedermayer J. 5.)** „Magyar Ábránd” Előadja hegedűn **Dr. Szabó István**, zongorán kíséri **Stefán Gyula**. 6.) a) „Nocturne” Chopin-tól. b) „Scherzo” D. v. Goenstől gordonkán előadja **Niedermayer János**, zongorán kíséri **Stefán Gyula**. 7.) „Magyar nóták” Előadja a szigetvári dalosegyesület. **Végül tánc.**

— **Lopás.** Mint lapunknak jelentik, özv. **Schäffer Kalmánné** Domolos pusztai földbirtokosnő zártalan istállójából és kocsis felszeréséből 8 drb. lópokrócot és több gazdasági eszközt összesen 66 kor. értékben elloptak. Ugyancsak özv. **Hegyessy Jánosné** földbirtokosnőtől is több apróbb gazdasági eszközt vittek el a tolvajok, kiket mindeddig nem sikerült kézrekeríteni.

— **Az Idegen illetőségű hadkötelesek** akik 1886, 1887, 1888 években születtek és itt tartózkodnak, november hóban jelentkezzenek a főjegyzőnél, mert ellen esetben büntetve lesznek.

— **Baltával fejbe vágta.** Mint lapunknak jelentik, Dr.-Szt. Márton községben **Kovács Tamás** több társával a kocsmában borozott s midőn ugy este 10 óra tájban haza felé igyekezett, egy régi haragosa útját állta s egy éles szekercével fejbe vágta. A szerencsétlen ember most élet és halál közt lebeg.

— **Halálozás.** **Krasznay Géza** szigetvári nyug. telekkönyvvezető hosszas szenvedés után élete 60-ik évében elhunyt. Temetése f. hó 12-én délután nagy részvét mellett ment végbe.

— **Tűzifa a szegényeknek** **Kátai Lajos** és Társa a helybéli szegények részére 6 öl tűzifát ajándékoztak, melyért az előjáróság a szegények nevében köszönetét nyilvánítja.

— **Magyarosodó horvát község.** Marokéről jelentik lapunknak, hogy szép tanujelét adta magyarosodási hajlamának **Dravakeresztur horvát ajku fiatal polgársága**, A magyarosításban oroszán része van **Hoványi Károly** néptanítónak, ki fáradhatatlanul buzgalkodik a népnevelés terén. Nevezetű tanítóval az élükön a bogdásai plebánosnál jelentek meg a múlt héten a horvát atyafiak és bejelentették, hogy a templomban ezenül ők is magyarul akarnak énekelni. Ezen örvendetes dolgot a plebános is örömmel vette tudomásul. A múlt vasárnap már felhangzott az Isten házában zengzetes magyar nyelven a horvát ajku ifjuság egyházi éneke s mint mondják oly megható és örvendetes esemény volt az, hogy minden igaz magyar szeme majd könnyben csillogott. — Reméljük, hogy a többi horvát ajku községek is követik a derék dravakereszturinak becsületes szép példáját. Adja a Magyarok Istene, hogy ugy legyen.

— **Munkás baleset.** **Sárdi János** uradalmi magtáros bal lábát a padlásról lezuhant két tele zsák eltörte.

nált, vad növéreinktől, akik semmivel sem raknak több tücsköt-bogarat a fejükre, mint mi. Igaz, hogy ők nem is követelnek szavazati jogot, mint mi.

Nehogy azonban valaki rám olvassa, hogy én vizet prédikálók és — cifra kalapban járok!

Szó sincs róla. Én a magam kalapjait is mindig úgy szegyenlem, mint a többi asszonyagét, de egyszerű kalapot Budapesten nem kapok. Ha pedig férfias kalapot teszek föl, mint az északiak, finn, dán, norvég asszonyok, akkor mindenki megfordul utánnam és nevet; ez pedig nekem annyira kényelmetlen, hogy inkább viselem a budapesti divatot, amelynek a fejemhez semmi köze. Nem véd nyáron a nap és télen a fagy ellen.

Divat! Viseljük, mert divat. Mert párisi.

Ha a budapesti hölgyek tudnák, hogy Párisban az igazi **előkelő nő** gyalogjáráshoz sohasem tesz föl „fantasie”-kalapot, tollas, madaras, virágos isten-csudákat, hanem jár egyszerű, fejéhez simuló kis kerek, vagy keskenykarimájú kalapban, amit a divat évtizedeken át alig befolyásol és amit Budapestre sohasem hoz a marchande-de-modes, mert az nem „mutat”; ha ezt tudnák, hiszem, hogy ők is így tennének. A párisi művelt nő csak délután és csak kocsiban hord structollas kalapot. Utcán, gyalog soha.

Mihozzánk, a Balkánra, hozzák a felvilági hölgyek kalapjait, mint a színházaink a nekik való szindarabokat.

A választójogunkkal várjunk addig, míg mi is a kalapunk mellé tűzhetjük a koretollat és azt nem takarja el a structoll.

„A ruha teszi az embert.” Nézzük hát

meg először a külsőnkét, az öltözködésünket.

Szegyenletesen oktan a európai nő ruhája — épen a kevély európaié! — a kínai, a japán, a török mellett! A célszerűnek meg épen az ellentéte. A szépnak a torzképe. Vastagítja a vastagot, soványítja a soványat. A japáni, kínai khiton, a régi görögökéhez hasonlóan, kiegyenliti hosszú vonalával a kövér test formátlanságát, kitölti a csontos test hiányait.

Legfőbb érdemét pedig alig merem szóvá tenni, mert ez egy egész kötetet involvál: nincs alávetve divatnak! Mégis mindenik asszonyon más. Egyéni. Eredeti!

Viselhetünk mi oly becses, valódi nehez selyem és művészileg himzeit ruhákat, mint ők, akik azokat anyáik, nagyanyáik, dedanyáiktól kincsek gyanánt öröklék?

Üzlet áthelyezés!

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy **Julius hó 1-étől férfi- és női szabó üzletemet a Nicsovics-féle házba helyeztem át.**

Osszi és téli idényre! Magyar, Angol és Francia divatszövetek a legfinomabb minőségben raktáron vannak. Elvállalom mindennemű **férfi öltönyök és női costümök** készítését a legegyszerűbbtől a legmagasabb igényeknek megfelelően is.

A t. közönség pártfogását kéri tisztelettel

Faragó Károly

férfi és női szabó
Szigetvár,

Vidéki megrendeléseknél próba nem szükséges.

— **Megszurkálta az atyját.** Steiner Mór kocsmájába történt Lakócsán, hogy *Jelics* Vendel 23 éves legény az ott borozgató mostoha apját az öreg *Veriga* Lukácsot szövényt köztelenül megölt. A brutális fiút feljelentették a büntető bíróságnál.

— **Szédelgés a jótékonyág nevében.** Az országot keresztül kasul járják a József Kir. Herceg Szanatorium nevében egy kis kék 60 filleres füzet, mely „*Védekezés a tüdővész ellen*” címet viseli. A füzetek Rákócshabán nyomattak. Semmi oka sincs a jelzett címet viselni, mert a füzetekben a védekezésről egy árva szó sincs. De még kevesebb oka van bárkinek az egyesület nevében azt terjeszteni, mert ezzel az egyesület senkit meg nem bizott. Nevével illetéktelenül visszaélnék. Kérünk mindenkit, hogy a füzet terjesztőt adják át a hatóságoknak.

— **Vármegyénk egészségügye.** Somogyvármegye általános közegészségügyi állapota — *Szaplonczay* Manó dr. kir. tanácsos, tiszti főorvos jelentése szerint — október hónap rosszabbodott az előbbiekhöz képest, de így is igen jónak mondható. Leggyakrabban a légző, emésztő szervek hurutos bántalmai, továbbá a Drávavidéken a váltóláz fordultak elő.

— **Értesítés.** A szigetvári olvasó egyesület f. hó 22-ikére hirdetett estélyét, 21-ikén (szombaton) tartja meg. A műsor változatlan marad. *A választmány.*

— **Egy megszökött rab elfogatása.** Évekkel ezelőtt gyakran volt szó lapunkban *Viljevác* Gergely viselt dolgairól, kit 1904 évben 10 havi súlyos börtönrre ítéltek az eszéki törvényszék, de *Viljevác* csak 8 napot ült, mert a rab séta alkalmával egy őrizetlen pillanatban megszökött. Időközben azonban a kaposvári törvényszék ítélete folytán 3 és fél évig volt a soproni fegyházban elzárva, honnét a múlt hetekben szabadult ki, de nem sokáig örülhetett és élvezhette otthon Drávaszentmártonban a szabadságot, mert kitudódott, hogy a körözött rab otthon tartózkodik. Felhívásra a lakócsai csendőrök éppen Szt-Mártonkor a bucsu napján fogták el otthonában. Az elfogott rabot megvasalva Elek János szigetvári börtönőr tegnapelőtt az eszéki kir. törvényszékhez kísérte, ahol talán most már jobban vigyáznak rá.

Mi? Szánalmas életünknek egyharmadát a szabóinkkal való küzkedésben töltjük el, hogy félig-meddig sikerült vagy nem sikerült rongyainkat töltük, szörnyű pénzt kicsikarjuk. Először a szabóinktól a ruháinkat, azután férjeinktől az árát! És sokszor milyen áron!

És ez a lelki testi gyötrelém minden évadban ismétlődik! Elégtelen fizikumunk összes energiáját utálatos „divatos” rongyaink beszerzésére vesztegetjük. Fialat férfiak emiatt a csapás miatt nem mernek idejében megházasodni. Kísértünk meg elképzelni, mi európai nők, mennyi megtakarított időt és pénzt jelent a keletiek változatlan formájú ruhája?

És mily valódi, értékes szövegetek vihetnétek, nem márol holna; ig tartó, örökös utáztatokat, szégyenletes olcsó cafatot, ami okvetlenül visszahat a lelkületünkre, a jellemünkre is.

— **Orvtámadás.** Brutális módon támadta meg a héten egyik este Kis *Jelics* György 25 éves lakócsai legény *Darabos* Lukácsot az utcán, kit egy szeges lecezel párszor úgy talált fejbe vágni, hogy az eszméletlen állapotban hevert a földön. Az orvul támadó legényt súlyos testi sértésért feljelentették a bíróságnál.

— **Nem fizetik az adót.** Ezt panaszolja havi jelentésében a kir. pénzügyigazgató s valóban a múlt év hasonló időszakában csaknem 160 ezer koronával több folyt be, mint ezidén Októberben befolyt egyenes adóban: az igali adóhivatalnál 26649.27, a kaposvárinál 44456.84, a csurgóinál 21997.63, a lengyeltótinál 25664.65, a mareaalinál 43457.01, a nagyatádinál 18441.61, a szigetvárinál 46778.25, a tabinál 31882.18 korona, összesen 259317 kor. 44 fillér.

— **Meghívó.** A szigetvári „Kath. Legényegylet” folyó hó 22-én a „Korona” szálló nagytermében színi előadással egybekapcsolt Katalinbált rendez. Színre kerül: Gécy István *Sárdi ház* című népszínműve. A mulatság kezdete este fél 8 órakor. Kérjük a t. hölgyeket, hogy minél egyszerűbb ruhában jelenjenek meg. A jegyek előre válthatók a plebánián az ügyvezető elnöknel.

— **A fogház lakói.** A kir. ügyészség fogházában október végén jogerős ítélet alapján 83 férfi, 13 nő, felebbezés alatt álló ügyből kifolyólag 2 férfi, vizsgálati fogságban 33 férfi, 6 nő volt.

— **Meghíusult betörés.** Mint tudósítónk jelenti: Horváth József, iharosberényi lakos Sántos községben egy hajnal tájban *Hegedüs* István előszobájának üveg ajtaján egy fiókot áttört és azon bemászott. — Átkutatta az egész lakást; pénzt, ékszert és ruhaneműket magához véve el akart illani, azonban szökése nem sikerült, mert a házbeliék haza érve lefülelték és átadták a csendőrségnek.

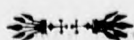
— **Betöréses lopás.** Mint levelezőnk jelenti, f. hó 4-én éjjel *György* Sándor szomajomi lakos házában ablakán a vasrácsokat kifeszítve — ismeretlen egyének a házba behatoltak és amit csak elemelhettek elvittek magukkal. A kár több száz korona. — A betörőket a legszorgalmasabb kutatás dacára sem lehetett kézre keríteni.

A jelszó: csak sokat mutasson. Olcsó pénzt sokat mutasson. Piha! milyen lealázó család, örökös család!

Nevelésesegek és rabszolgák vagyunk divatrongyaink révén.

„Nagysád kissé „erős” csipőben”, — mondja markába nevetve a szabó, mert azt a kifejezést, hogy „kövér” meg „vastag” ami az igazság, azt nem bírjuk meg. És azt kívánjuk, hogy komolyan vegyenek bennünket?

Vagy törekszünk komoly emberi jogokért és akkor nem maradhatunk irrezonabilis bábuk: vagy szétkoncoljuk a hajunkat, mint a vadak, madarakat, bogarakat tűzünk bele és keressük a férfiak kedvét, akik eddig ilyeneknek neveltek bennünket. Így is vették hasznunkat.

— **A vármegye és az új huszvizsgálati törvény.** Az augusztus 1-én életbeléptetett huszvizsgálati törvény több oly intézkedést tartalmaz, mely a somogy megyei viszonyoknak nem felel meg. Emiatt *Kacsorics* Lajos alispán felterjesztést is tett a földművelésügyi miniszterhez. A közigazgatási bizottság pedig *Gaál* Gyula indítványára elhatározta, hogy újból sürgős felterjesztést intéz a rendelet sérelmes részének megváltoztatása érdekében.

— **Szigetvári műkertész kitüntetés.** *Darányi* Ignác m. kir. földművelésügyi miniszter fővédnöksége alatt e hó első napjaiban a Magyar műkertészek és kertgazdák országos egyesülete Aradon kertészeti kiállítást rendezett, melyen *Gyenis* Lajos szigetvári műkertész is részt vett remek szép chrysanthemumokkal és egy gyönyörű virágcsokorral, mely, mint egy aradi ujság írja, valósággal bámulatba ejtette a közönséget. Mint örömmel értesülünk, műkertészetünket a szép chrysanthemumjaiért Állami ezüst éremmel és a remek csokorért pedig elsőrendű egyesületi oklevéllel tüntették ki.

— **Petőfi Társaság ajándéka a közönségnek.** A Petőfi Társaság kiadásában igen értékes és eredetire felette érdekes díszmű jelenik meg november hó folyamán a könyvpiacon. Ez a díszmű *Petőfi összes művei*. A hatalmas könyv, mely a nyomda és a könyvkötői technika egyik kiváló produktuma, ugyanabban az alakban és ugyanolyan nyomtatásban jelenik meg, mint az 1847-es nagy Petőfikiadás, a melyet a költő önmaga rendezett sajtó alá s a melyből a mai nemzedékre csak néhány féltve őrzött példány maradt. A Petőfi társaság elhatározta, hogy a Petőfi-kultusz fejlesztése érdekében, de egyszersmind hálája jeléül, mindazoknak, akik a most kibocsájtott egy koronás Petőfi sorsjegyeknek terjesztésében segítségére lesznek és legalább is 40 darab sorsjegyet vesznek, vagy ismerőseik körében elhelyeznek ajándékképpen, emlékül megküldi Petőfi összes műveinek ezt az értékes díszkötetet, a mely a könyvpiacon 20 korona bolti árban kerül forgalomba.

Nagyszabású tanügyi szédelgés.

Tanvigéc üzemel.

Bizonyítvány hamisítás.

Amint azt röviden más lapok utján is megtudtuk, úgy még ez év tavaszán *Goitein* Henrik budapesti tanvigéc körútjában *Dárdára* (Baranya megye) is ellátogatott, ahol egyenesen a csendőr laktanyára vetette magát, hogy az ő fényes vizsgaajánlataival megörvendessen egynehány csendőrt. Ott ugyan is elhitette, hogy 5—600 koronáért — a legrovidebb idő alatt — megszerzi a polg. iskola III. és IV. osztályáról is a bizonyítványt, a mellyel azután csendőrök igazolványos altszettek lehetnek; de ha nem akarnának csendőrök maradni, úgy más pályát is választhatnak. Az ajánlata hívókra talált, amennyiben a csendőrök közül hárman, meg egy rendőr is a vizsgázásnak e módját elég könnyűnek találták és mindjárt meg is adták a kért foglalót. A jó vásár után *Goitein* másfelé vette útját. Ezután jó ideig szünetelt az ügy, még pedig egészen a vizsgálatig.

Julius végére kaptak terminust s akkor volt a nagynap, a vizsgálat napja. Mi-

után tanulni is kellett valamit, tehát fölcitálta magához nyolc nappal a vizsgálat előtt adatait a tanvigéc — (nyilván a kellő preparálás végett). A nyolc napi szabadságuk letelt, a vizsgálatnak is a végére értek, így hazautaztak. Rövidesen meg is kapták Goiten utján bizonyítványukat, s állítólag csak akkor tudták meg vizsgálatuk eredményét. Volt öröm, egy sem bukott meg, az üzlet sikerült. A hihetetlennek látszó dolgok valóra váltak.

Mégis gyanusnak tünt fel egyeseknek.

A tanvigécnek ez az üzlete mégis csak feltűnő volt. Különösen azok beszéltek erről az abszurd dologról, akiknek tanuló-gyermekük vannak s olyanok, akik jól tudják, mily hosszadalmas tanulás után lehet csak a köz. isk. négy osztályáról is levizsgázni és így bizonyítványt szerezni. Többen az akkor Dárdán időző Stefán Gyula áll. polg. iskolai tanárnak is elmondatták az esetet, kérdezvén tőle, miként lehetséges az, hogy ezek az emberek ilyen rövid idő alatt és 500 koronára lefizetése mellett sikeresen vizsgáztak. Vagy elég csak jelentkezni, 5—600 koronát lefizetni, és kész a polg. isk. bizonyítvány? Miután nevezett valószínűtlennek tartotta, hogy ezek a vizsgálatok sikerültek volna, a polgári iskola reputációja érdekében a „Dél-Baranya“ c. lapban „Tanügyi panama“ cím alatt négy hosszabb cikkben rámutatott a bizonyítványszerzés lehetetlenségére. Nagy lett erre a felháborodás, mert akadtak olyan egyének is, akik egyenesen merészségnek mondták így kétségbevonni a vizsgálatok lehetőségét.

Ezt tartotta a tanvigéc is.

A „Tanügyi panama“ szagára hamarosan Dárdán termett a tanvigéc és azzal lepte meg Stefán Gyula polg. isk. tanárt, hogy a miniszteriumból jön, ő gimnáziumi tanár s azt a megbízást kapta, miszerint cikkírókat a megírtak visszavonására kérje és ha nyolc napon belül ezt meg nem tenné, úgy megindul az ügyben a vizsgálat. E kigondolt hazugságára és megfélemlítő hangjára azt kapta feleletül, hogy ilyen emberre a miniszteriumban semmit sem bíznak s hogy ő gimnáziumi tanár, azzal jó lesz elhallgatni. Ekkor már szelid hangon folytatta — ugymond — nagy embereket gyanúsít cikkeivel, akik nem várhatják be az ellenük megindítandó vizsgálatot, kérem, jelentse ki téves információkon alapulóknak állításait. Egyre négy szemközt kívánt beszélni, izgett-mozgott, úgy látszott, hogy szorul a kapca. A tanvigéc ezen feltűnően gyanus viselkedése után Stefán Gyula kijelentette, hogy vele semmi titkos beszélni valója nincs, amire a feldühödött gimnáziumi (?) tanár többrendbeli sajtópörrel és bünvádi feljelentéssel fenyegetett s mindezekre azokat a nagyurakat fogja rábírní. De a dallamos hangja mégsem volt ijesztő. Félt a letartóztatástól s elkött.

Nagyhang után megjuhászodás.

Más eszme. Mintha minden jól ment volna, néhány nap múlva jóvá akarta tenni hibáját. Irt ugyanis nevezett polg. isk. tanárnak ajánlott levelet, melyben bocsánatot kér, s jelzi, hogy ő eláll mindenféle sajtópörtől, bünvádi feljelentéstől, ha dr. Petri Mór pestmegyei tanfelügyelőnek és Donszky Lukács polg. isk. igazgatónak megírja, hogy a „Tanügyi panamá“-ban megírtakra vonatkozó információk tévesek. Miután azonban nagyon is valóknak bizonyultak, a tanvigéc

ezuttal sem érte el célját.

A baranyavármegyei kir. tanfelügyelő intézkedése.

A „Tanügyi panama“ cikkei közelről érdekelték a baranyavármegyei kir. tanfelügyelőt, amint azt Bolgár Kálmán kir. tanfelügyelő a „Dél-Baranya“ szerkesztőjéhez dr. Kiss Emilhez intézett átiratában jelezte, kérvén őt, közölné vele, hogy ki az a budapesti tanférfiu, aki a nehéz pénzért gyűjtött anyagot Baranyavármegye területéről elliferálja, amikor a fennálló rendeletek értelmében a megyében levő s illetőleg a megyéhez legközelebb eső polg. iskolában tartoznak a magántanulók vizsgálatot tenni. Így Stefán Gyula polg. isk. tanár külön jelentés alakjában is meg tette észrevételeit, megnevezvén névleg kik tettek ilyen vizsgálatot, mikor és hol. Ugyanazok áttette oda Goitein ajánlottan küldött levelét is. Most már a hivatalos téren lett az ügynek folytatása. A kir. tanfelügyelő erőlyesen hozzálatott a valódi tényállás felderítéséhez és konkrét adatokhoz jutván, a pestvármegyei kir. tanfelügyelőséghez, mint illetékes hatósághoz fordult a vizsgálat legszigorubb megejtése végett. Az innen szerzett adatok alapján a vizsgázóktól beköveteltettek a tanvigéc közvetítésével szerzett bizonyítványok, mit azonban a felhívottak különböző ürügyek alatt előadni vonakodtak.

De a pécsi csendőrszárnyparancsnokság közbejöttével!

Mint hogy a vizsgázottak egy része csendőr a pécsi csendőrszárnyparancsnokság kéretett fel a bizonyítványok beszerzésére. Egy bizonyítvány azonnal meg is lett. (Hiába, a csendőrön is kifog a csendőr.) E bizonyítványból kiderült, hogy nemcsak az illetőség megállapítása történt megtévesztő számadatok alapján, hanem lapos gyanukok kétségtelemé teszik, hogy a bizonyítványok is hamisak és ilyenek valószínűleg tömegesen gyártattak.

A bizonyítványok hamisak.

A pestvármegyei kir. tanfelügyelő átiratában ugyanis anyakönyvi adatokkal igazolja, hogy a szóbanforgó négy magántanuló közül ketten osztályismétlésre, ketten meg javítóvizsgálatra buktak, pontosan megjelölvén, hogy nevezettek mely tantárgyakból nyertek elégtelen osztályzatot. Tehát nincs mit szépiteni, a bizonyítványok hamisak. A további vizsgálat lesz hivatva megállapítani, hogy ezeket az okiratokat ki hamisította.

Mit vallott az egyik esendőr?

Ő csak most tudja, hogy a bizonyítványa hamis. Mert Goitein úgy hirdette ki nekik az eredményt: hazamehetnek, a vizsgálatuk sikerült. Előbb azonban a még járó pénzösszeget vasalta be rajtuk a tanvigéc, csak úgy bocsátotta őket utnak. Meglepő volt, mikor előadta, hogy polgári ruhába bujtatta őket a tanvigéc, úgy mentek el vizsgálatra. Mint földművesek szerepeltek az illetőségi bizonyítványban s itt történt az intézeti igazgató és a kir. tanfelügyelőség megtévesztése.

Hol is lakik az a híres gimnáziumi (?) tanár, tanvigéc?

Nem a magánvizsgálók kedvéért iktatjuk ide páratlan reklámját, hanem, hogy még jobban dokumentáljuk, hogy ez a tanvigéc tényleg sokat ígér, de rosszat, emellett sokat kér is (amint most már tudjuk) de jót. (T. i. olyan jó, nem hamis 5—6 darab szá-

koronást. Ropogóssat.) Itt a reklámja, szem és fül ide!

Gimnáziumi,

reál, kereskedelmi, polgári, egyéves önkéntességi, bármely érettségi vizsga letévesztéséhez igényelt tantárgyakból legjobb módszer szerint tanít és tanítat, kitűnő filológus és matematikus. Egyenkénti oktatás. Tanítványok csak korlátolt számban vétetnek föl. A bámulatos eredményeket igazoló okiratok a lakásban megtévesztők. — Goitein Henrik Budapest, VII., Damjanich u. 39., II. emelet 10.

Álljunk meg! . . . a bámulatos eredményeket igazoló okiratok a lakásban megtévesztők. No, ezek csak nem lesznek hamisak? Ezek után bárki is mérget vehet rá, hogy azok az okiratok is mind szín valódiak, dicsegetésre legyen mondva.

Ki akar magánvizsgálatot tenni?

Az nézze meg a napilapok „Kis hirdetések“ rovatát, ott válogathat „Oktatás“ c. alatt. Vizsgázhat valaki gyorsan — leggyorsabban, olcsón (?) — igen olcsón, teljes — legteljesebb felelősség mellett; kezesség mellett, egy szóval: mindenhogyan. Ez csak szép szó! De talán még sehogyan is lehet. Valóban mesébe illő lehetőségek.

Vajjon meddig tart még ez az állapot?

Erre Goitein, a kitűnő filológus és matematikus, de amellett — kiváló üzletember is, azt felelné: — meddig tart ez az állapot? — addig, ameddig. Aki ennél egyéb felelt tud adni, az nem üzletember.

De tréfa ide, tréfa oda, rendeleti után el kell tiltani az ilyen tanvigéceket a tanítástól. Micsoda jogon nyitnak azok magántanulói tanfolyamot? Hisz ezek zug-tanfolyamok, és ilyenek vannak Budapesten? A középiskolai tanárokat — mint hírlík — eltünteték más intézetben való tanítástól. Ennek csak a tanvigécek örülnének, mert több lenne a magántanuló, akiket rövid pár nap alatt is elő tudnak készíteni bárminemű vizsgálatra. Ki tanul ma már egész éven át? — elég ahoz egy hónap is, de — bocsánat, egy hét is elég. (Lásd a tanvigécek tanfolyamát).

Ahelyett inkább fogdosnák össze azokat a tanvigéceket, akiknek semminemű kvalifikációjuk nincs a tanításhoz (amihez elvőgre előbb az engedélyt is el kell nyerni) és tereljék őket más foglalkozásra. Az ilyen alakok horrent összegeket szoritanak ki többnyire szegény csendőrekből, akiket azután egyszerűcsak azzal lephetnek meg: hogy hamis a bizonyítványuk. És akkor oda a bizonyítvány, oda a pénz, tetejébe talán még az előmenetelnek is vége.

Amint halljuk, a pécsi magán polg. iskola igazgatója, Hekinger István is nagy üldözője ennek a tanvigéc rendszernek és így hisszük, hogy Stefán Gyula szigetvár! állami polg. isk. tanárral együtt azon fognak buzgolkodni, hogy ennek a szédelgési rendszernek már egyszer véget vessenek.

Itt megjegyezzük még, hogy csak a hivatalos vizsgálat teljes befejezése után tesszünk majd említést a szédelgés egyéb részleteiről.

(—a.)

Közgazdaság.

□ Gazdasági és házi ipar tanfolyam.

A szentimrei m. kir. földmives iskolában 1909 január és február hónapban 8 hetes gazdasági és háziipari tanfolyam lesz, — felvétetnek a kisgazdák fiai díjtalanul, sőt lakást és ételmezést is ingyen kapnak, a készített házi ipari tárgyak sikerült példányait baza vihetik.

A tanfolyam január 4-én kezdődik, felvétetnek a 16 évet betöltöttek. Jelentkezés határnapja december 20. A kik felvétetni óhajtanak erkölcsi bizonylattal ellátott levelet, küldjenek Szentimrére az intézethez.

□ **Állategészségügy.** Hajnal József törvényhatósági m. kir. állatorvos szerint vármegyénk állategészségügyi viszonyai igen kedvezőek. Ragályos betegségek csak elvétve fordultak a múlt hónapban elő. A jelentésből tudjuk, hogy októberben 361 drb. szarvasmarhát szállítottak ki Olaszországba.

Gabona-piacz.

Fuchs A. Fia gabonakeresk. jelentése szerint.

Árak 50 kilogramonként értendők.

Szigetvár, 1908. november 13-án.

Buza új	—	11.30	11.50
Rozs	—	9.—	9.20
Árpa	— új	7.50	8.—
Zab	—	7.50	7.70
Tengeri csöves	—	4.60	5.80

Naponta frissen készített Tea-sütemény különlegességek
kaphatók

Réti Mór cukrászdájában
Igmándy-utca.

Tüzifa és szén eladás.

Bükkhasábfa méterölenként
30.—K.

I. rendű bükkhasábfa „ „
32.—K.

I. rendű szalon darab. fényszén
100 kg.-ként 3 K. 60 f.

I. rendű tatai téglabrikett
100 kg.-ként 3 K. 60 f.
házhöz szállítva.

Megrendeléseket kér, teljes tisztelettel

Fuchs A. Fia
Szigetvár.

„M-i-t” — „Papa megengedte! Hisz' valódi Jacobi-féle
Antinicotin-cigarettahüvelyek fadobozokban!

Figyelem! Csakis a „JACOBI” jelzéssel a valódi!
Minden fadoboz egy érdekes bővítőkártyát tartalmaz.

6031 szám
1908 kzg.

A szigetvári járási főszolgabírájától.

Pályázati hirdetemény.

Az elhalálozás folytán ürevedésbe jött **Mozsgói körorvosi állásra** pályázatot hirdetek s felhivom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883 évi I. és az 1876 XIV. t. c. 143 §. rendelkezései szerint felszerelt kérvényeiket f. évi **december 12-én d. u. 5 óráig** hozzám annyival inkább nyújtásák be, mert a később érkezőket figyelembe venni nem fogom.

Javadalmazás:

1200 kor. fizetés, 480 kor. utiátalány. Több a körhöz tartozó uradalom orvosi állásának remélhető elnyerése és a községekkel egyezségileg megállapítandó látogatási díjak.

A körhöz tartoznak: Mozsgó, Tótkeresztur, Csertő, Szulimán, Zsibót, Szentlászló, Boldogasszonyfa, Almamellék községek és a hozzátartozó puszták.

A kör két hetekénti bejárása és a székhelyen való lakás kötelező.

A választás folyó évi december hó 14-én d. e. 10 órakor a kör székhelyén Mozsgón a község házában fog megtartatni.

Szigetvár, 1908 nov. 10.

Hegyessy
főszolgabíró.

Tüzifa eladás.

Ajánlok 1907-8 évi vágásu szép, egészséges, száraz bükkhasáb tüzifát 145 K árban 10000 kg.-ként bérmentve Szigetvár áilomásra állítva, hivatalosan megmérlegelve.

Breuer Ferenc, Barcs 1.

Szigetvári Segély-egylet Szövetkezet alakult 1872.

FELHIVÁS!

A Szigetvári Segélyegylet Szövetkezet az 1904-ik évi társulat folyó év végével leszámol, az igazgatóság egy új **37-ik évi társulat**

alakítását határozta el;

Értesitetnek mindazok kik résztvenni óhajtanak, hogy részvényeket f. évi november hó 15-től az évi rendes közgyűlésig az intézet helyiségében előjegyezhetnek. — Az előjegyzésnél részvényenként 10 fillér beiktatási díj fizetendő.

Szigetvár 1908. évi november 6-án.

Szabó Sándor
ügyvéd, titkár.

Oscodál Gusztáv
vezérigazgató.

Az „Üstökös“

a legjobb magyar viczlap.

Hetenkint 20 oldal színes képek.

Minden új előfizető, ki most fizet elő az „Üstökösre“ ha csak 1/4 évig is ingyen kapja a tavalyi 1907 évi teljes bekötött évfolyamot, csak a bekötésért számítunk fel 2 koronát. — (Kivánatra megküldjük az 1908. január 1-től megjelent számokat is 3 koronaért).

Előfizetési árak:

1/4 évre (okt.—dec.) 3 kor.

1/2 évre 6 kor.

1 évre 12 kor.

Utalványaim: Üstökös, Budapest V.

Tisztasága 30.000 koronával szavatoljuk.

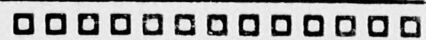

A konyhában és házban

mindent, ami egyáltalában mosható és tisztítható, csakis

Schlicht szarvasszappannal

tisztítunk. E szappan évszázadokon át folytatott beható és lelkiismeretes tanulmányosának eredménye. Mosóereje rendkívül, szavatolt tisztaság és ment minden káros keveréktől. Gond nélkül használható tehát minden tisztítási célra, még ott is, hol károsos szappan felmondja a szolgálatot vagy különös gondosság szükségesetlik.

Pollitzer sérv-ambulatorium

nyilvános orvosi rendelő-intézet sérvbajosok ferdénőttek és amputáltak részére.

Budapest,

IV., Kossuth Lajos-utca 8., félemelet.

Az intézet szakorvosa bárkinek teljesen díjtalanul rendelkezésre áll. Az orvosi vizsgálat igénybevétele vásárlásra nem kötelez.

Orvosi ellenőrzés! Mérsékelt árak!

Egyéni speciális kezelés!

Szabadalmazott sérvkötők már 5 koronától felfelé.

Vidéki megrendelések az intézet szakorvosa által lelkiismeretes felülvizsgálatnak s pontosan és legnagyobb tiloktartással eszközöltetnek.

Hygienikus cikkek a legfinomabb minőségekben, orvosilag ajánlva és sterilizálva. Feltétlenül megbízhatóak. Tucatanként 2—16 koronáig.

Ugyanott most jelent meg: „Az ember egészsége“ című orvosi mű, mely kizárólag a sérvbajjal, annak ellenszereivel és kezeléseivel foglalkozik. E munkát bárkinek díjtalanul és zárt borítékban küldi meg az intézet igazgatósága.

Nick Carter

amerika legnagyobb detektivje

Buffalo-Bill

amerika nemzeti hőse

rendkívül érdekes-szító füzetek

kaphatók:

1 füzet 15 kr.

Kozáry Ede

könyv-és papirkereskedésében

Szigetvár.

Nyomatott Kozáry Ede nyomdájában Szigetvár.

Hirdetmény.

Löwy Márkus fiai cég Kátai-féle fatelepén levő fa árait a következőkben állapította meg:

a dorongfa ölenkint	18 K.
a hasított hársfa	20 „
„ „ tölgyfa	24 „
„ „ vegyesfa	26 „
„ „ gyertyánfa	30 „

FELHÍVÁS!

A „Polgári Önszegélyző Egylet Szövetkezet Szigetvárott“ igazgatóságától

mellyel a nagyérdemű közönség tudomására hozza, miszerint a

13-ik ÉVTÁRSULAT alakulása céljából

a részvények jegyzése 1908. évi november hó 15-én veszi kezdetét.

Az évtársulat 5 egymást követő évre alakul.

Részvények mindennap jegyezhetők.

Heti befizetések kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken eszközölhetők.

Kelt a „Polgári Önszegélyző Egylet Szövetkezet Szigetvárott“ igazgatóságának 1908. évi november hó 6-án tartott üléséből.

Herger József
aligazgató.

Walde Lajos
vezérigazgató.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-utca 60.

Által a legintányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakaszalók, járgány-csaplőgépek, lóhorg-csaplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és mőtőgépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet J. kapálók, szőcskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrlőmalmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasú gépek és minden egyéb gazdasági gépek.